

לכבוד: שר האוצר מר משה כחלון

הרפורמה המוצעת בחברת החשמל

מכובדנו שר האוצר, הרפורמה הנוכחית לא עומדת ביעדים שאתה הגדרת בעצמך:

- **הבטחת להגביר את התחרות במקטע הייצור ולהעביר את המשק לייצור פרטי** – אולם, ההיתר לחברת החשמל לבניית שתי תחנות כוח נוספות יוביל להמשך השליטה של חברת החשמל במקטע הייצור לפחות עד שנת 2054 ויחבל באפשרות של יצרנים פרטיים להתחרות בה, באופן שפוגע בצרכנים.
- **הבטחת לפתח את מקטעי ההולכה והחלוקה** – אולם, הרפורמה המוצעת אינה כוללת שום מרכיבים שידרבנו את פיתוח הרשת ותחת זאת כוללת הגבלות קשות על חופש העיסוק של מתחרים אפשריים שפעילותם היתה תורמת לפיתוח הרשת.
- **הבטחת להגביר את התחרות באספקת החשמל לצרכנים הפרטיים** – אולם, חברת החשמל תמשיך לשמש כמונופול האחראי על התקנת וקריאת המונים ולהחזיק את כל המידע הנוגע לצרכנים, גם ביחס לצרכנים של מתחריה.

בנוסף, הרפורמה תורגש היטב בכיסו של הציבור כשכל משפחה תשלם "מס רפורמה" בגובה ממוצע של כ-3,000 ש"ח למשך שמונה שנים. חובה לתקן ולשפר את הרפורמה בתצורתה הנוכחית, כיוון שאפילו המצב הגרוע הקיים עדיף לציבור שבעתיים מאשר הרפורמה המוצעת.

אנו עוקבים בדאגה רבה אחרי הרפורמה שהוצגה על ידך ביום 17 במאי 2018, ומשתוקקים להריע למי שיצליח לפתוח את שוק החשמל לתחרות, להוריד מחירים ולשפר את השרות לצרכן. לדאבונו, הרפורמה הנוכחית מבטיחה את המשך המונופול האנכי של חברת החשמל בכל התחומים. כאמור, כל היעדים הנפלאים שקבעת אתה לרפורמה ייכשלו אם הממשלה תחדל מלבצע את הנדרש ליישומם:

מטרת הרפורמה היא הגברת התחרות במקטע הייצור והעברת המשק לייצור פרטי.

ואולם, בניגוד לכל הגיון ולדין הקיים, הרפורמה המוצעת מתירה לחברת החשמל להמשיך ולהחזיק בתחנות כח בהיקף עצום, בלי תאגוד נפרד. גרוע מכך, הרפורמה מתירה לחברה להקים שתי תחנות חדשות בהספק משמעותי, מבלי שיש עיגון חוקי (מעבר להתחייבות חסרת משמעות כמעט של חח"י כלפי הממשלה) לכך שחברת החשמל תמנע מהקמת תחנות כוח נוספות בעתיד. בנוסף, ביחס לתחנות הנמכרות של חברת החשמל, מביאה הרפורמה לחסמי מכירה מלאכותיים ובכללם מכירת התחנות עם עלויות תפעול וכוח אדם גבוהות, כפיפות למסמכי החוב של חברת החשמל, העדר מחויבות של חברת החשמל לתגבור קווי ההולכה לאתרים אלו ועוד.

ישראל 2050

מנהיגות חברתית כלכלית מבית התאחדות הסטודנטים

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل

בצדק!
עמותה למזדיניות יהודית

תחרות
התנועה לחירות בתעסוקה ע"ר

התנועה הליברלית החדשה
The ISRAELI FREEDOM MOVEMENT
אג'ן איראן הפריט וזוק אופטי

הרפורמה המוצעת תוביל להמשך השליטה של חברת החשמל במקטע הייצור לפחות עד שנת 2054 ותחבל באפשרות של יצרנים פרטיים להתחרות בה לטובת הצרכנים. בנוסף, היא מרחיבה ומעצימה את ניגוד העניינים הבוטה שבו מצויה חברת החשמל בין היותה מונופול מוחלט בהולכה לבין היותה יצרן חשמל הפועל מול יצרני חשמל פרטיים על גבי אותה רשת. אם היעד הוא התקדמות למקטע ייצור תחרותי, יש לאכוף את האיסור הקיים על הקמת תחנות כח על ידי חברת החשמל ולעודד את מכירת התחנות הקיימות בלי חסמים מלאכותיים.

מטרת הרפורמה היא פיתוח מקטעי ההולכה והחלוקה.

בשנים האחרונות הזניחה חברת החשמל את הרשת ולא עמדה בתוכניות הפיתוח שלה. למרות זאת, ברפורמה המוצעת מובטח לחברת החשמל מונופול על רשתות ההולכה והחלוקה הקיימות והעתידיות, מבלי לקבוע תנאים, תמריצים או כלי אכיפה אחרים להבטחת היקף ההשקעות הנדרשות ברשת. בנוסף, הרפורמה אינה אוכפת את פיצול ההולכה והחלוקה לחברות נפרדות ומצמצמת באופן דרמטי את היכולת של גופים פרטיים לפעול במקטעי הרשת באמצעות הקמת קוים פרטיים או באמצעות הקמת רשתות פרטיות באזורי חלוקה מוגדרים, על אף שפעילות כזאת היתה יכולה להקל על פיתוח הרשת ולהוות איום תחרותי אמיתי במקרה של תת השקעה מצד המונופול. ואם לא די בכך, בניגוד למקובל בעולם, הרפורמה המוצעת מנתקת את הפיקוח על ההולכה מניהול המערכת ומותירה אותו בידי חברת החשמל. כך נותנים לחתול לשמור על השמנת! הרפורמה המוצעת אינה כוללת שום מרכיבים שידרבנו את פיתוח הרשת ותחת זאת כוללת הגבלות קשות על חופש העיסוק של מתחרים אפשריים שפעילותם היתה תורמת לפיתוח הרשת. אם היעד הוא פיתוח נאות של רשתות הולכה וחלוקה, יש להפריד את פעילות ההולכה והחלוקה לחברות שונות ולאפשר כניסת גורמים פרטיים לפעילות בחלוקה.

מטרת הרפורמה להגביר את התחרות באספקה גם כלפי הצרכן הפרטי.

בפועל, לא ברור מה יהיה המנגנון להחדרת תחרות לאספקה במצב שבו הרפורמה מאפשרת לחברת החשמל להמשיך לפעול כמונופול אנכי המחזיק באינטרסים ביצור, ברשת החלוקה ובמכירה לצרכנים. לחברת החשמל, שתמשיך להיות "מחלק ברירת המחדל" של צרכניה יהיה תמיד יתרון על פני מתחריה. בנוסף, במצב המוצע על פי הרפורמה, תמשיך חברת החשמל לשמש כמונופול האחראי על התקנת וקריאת המונים ולהחזיק את כל המידע הנוגע לצרכנים, גם ביחס לצרכנים של מתחריה. זהו מצב בלתי אפשרי עבור פתיחת מקטע האספקה לתחרות מלאה ויעילה. השגת יעד של תחרותיות במקטע האספקה מחייב יצירת תשתית אמיתית לתחרות כולל הפרדה מלאה בין הפעילויות לאורך שרשרת החשמל ומתן שרותי מניה ומידע על ידי גורם ניטרלי. הרפורמה המוצעת לא כוללת את הכלים הנדרשים להשגת יעד זה.

הרפורמה המוצעת מתהדרת ביעדים מבניים ראויים – תחרות במקטעי הייצור, ההולכה, החלוקה והאספקה – אך למעשה היא מנציחה את מונופול חברת החשמל. במשך עשרות שנים בשלו ממשלות ישראל ביישום חוק משק החשמל.

ישראל 2050

מנהיגות חברתית כלכלית מבית התאחדות הסטודנטים

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل

בצדק!
עמותה למדיניות יהודית

תחרות
התנועה לחירות בתעסוקה ע"ר

התנועה הליברלית החדשה
The ISRAELI FREEDOM MOVEMENT
אגף אילת הפריט ושוק אופשי

חברת החשמל וועד העובדים שלה סרבו להגיש דיווחים נפרדים - בניגוד לחובתם החוקית, סרבו להפעיל את חברת ניהול המערכת - בניגוד להוראת הממשלה והערימו כל מכשול על כניסת יצרנים פרטיים.

הרפורמה המוצעת על ידכם כעת היא פרס לבריונות של מעטים הפועלים על חשבון הציבור. וויתור על הזדמנות ליצירת תקדים בדבר זכות השביתה של עובדים בחברות ממשלתיות, ובפרט במקטעים בעלי משמעות אסטרטגיות למשק (דוגמת השביתות בנמלים כהתנגדות לפתיחה לתחרות). **ניסיון העבר מלמד שקיים סיכוי גבוה שהרפורמה כלל לא תבצע, בעוד כוחם של העובדים לשבות ולטרפד כל מהלך עתידי של הרפורמה אחרי שיקבלו את מבוקשם עומד איתן.**

צרכני החשמל, והדורות הבאים, לא צריכים לשלם את מחיר הבריונות. לריבון סמכות לעצב רפורמה במשק החשמל, אך בעשותו זאת חלה עליו החובה המנהלית לשמוע את כלל הגורמים הרלוונטיים ולשקול אותם באופן מאוזן. תהליך עיצוב הרפורמה הנוכחי עמד בניגוד גמור לחובה זאת בשל הכפפתו למשא-ומתן עם עובדי חברת החשמל בלבד, ניהולו במחשכים והדרת גורמים אחרים מהדיון. **עקב התנהלות מצערת זו, הגענו למצב בו מקודמת 'רפורמה' שנזקה עולה פי כמה על תועלתה.**

מכובדנו שר האוצר, אתה זה שקראת במצע של מפלגת כולנו להביא לידי "סיום המונופולים על משאבים ציבוריים השייכים לכולנו" תוך "הפסקת העיסוק בראייה תועלתנית פוליטית". לכן, אנו קוראים לך, אדוני שר האוצר, לעצור, לחשב מסלול מחדש, וליישם רפורמה אמיתית שתעמוד ביעדים שהצבת בעצמך לתחרות, למיזעור עלויות ולשיפור השרות לצרכן. עוד לא מאוחר מידי לתקן.

בברכת 'תהיה כחלון',

עו"ד נילי אבן חן, התנועה לאיכות השלטון

בועז ארד, ממייסדי התנועה הליברלית החדשה

עילם לשם, מנכ"ל ישראל 2050 מבית התאחדות הסטודנטים

ד"ר אמציה סמקאי, יו"ר בצדק - עמותה למדיניות יהודית

עו"ד מאיר רובין, מנכ"ל פורום קהלת

אלון תובל, מנכ"ל תחרות - התנועה לחירות בתעסוקה